

EL PROJECTE ROURE (II)

El Projecte Roure es un projecte de la Fundació Territori i Paisatge de la Caixa de Catalunya que té com a objectiu principal la protecció i l'afavoriment de l'expansió dels boscos de fulla caduca de les zones forestals de clima mediterrani i submediterrani de Catalunya per prevenir-hi els incendis i augmentar-ne el valor ramader i recreatiu i la biodiversitat. Els boscos caducifolis d'aquesta zona de Catalunya són bàsicament rouredes. Com a segon objectiu, el Projecte Roure també vol afavorir els alzinars, que són boscos de fulla persistent. El Projecte Roure es basa en una sèrie de fets que, si es relacionen entre ells, posen de manifest la conveniència d'afavorir, en detriment dels pins, els *planifolis*, els arbres de fulla plana i ampla, com els roures i l'alzina. En el meu article del mes de febrer passat us vaig explicar els fets en què es basa el Projecte Roure i en aquest escrit explicaré les propostes que des de la Fundació Territori i Paisatge de la Caixa de Catalunya fem per fer-lo realitat. Les propostes que vénen a continuació són les que considerem prioritàries, i fan referència principalment a les rouredes i altres boscos de fulla caduca, però no exclouem la possibilitat de fer actuacions similars a les proposades que afavoreixen els alzinars.

Protecció dels boscos de caducifolis i, especialment, dels que creixen en zones de clima mediterrani. De tots els boscos de caducifolis, els que mereixen més protecció són els que creixen a les zones de clima mediterrani (rouredes seques i boscos de ribera), perquè són les de més risc d'incendi forestal. A més, és a les zones de clima mediterrani on els boscos de fulla caduca són més rars, i això al nostre parer és un altre argument important que en justifica la protecció.

Tales de pins per afavorir els roures en zones no cremades. A les zones forestals de Catalunya amb clima mediterrani o submediterrani que no s'han cremat en els darrers 60-100 anys i hi abunden els roures actualment hi trobem, bàsicament, tres tipus de bosc: rouredes formades fonamentalment per arbres de més de 8-10 metres, boscos amb roures de més de 8-10 metres i una proporció variable d'alzines i/o pins de mida similar, i boscos amb dos estrats arboris, un de pins amb alçades superiors als 10 metres i a sota un de roures més o menys barrejats amb alzines i amb un alçada mitjana d'uns 4-5 metres. Aquest tercer cas es dona perquè els roures i les alzines poden germinar i créixer a l'ombra dels pins, mentre que el cas invers no es dona. Aquest procés, que forma part del que en ecologia es coneix amb el nom de *successió*, portaria amb el temps a la transformació de la majoria de pinedes mediterrànies i submediterrànies en boscos de roures i/o alzines. Dels tres tipus de boscos descrits, probablement els del tercer tipus són els que més abunden i, tant en els del segon tipus com en els del tercer considerem que seria convenient realitzar-hi tales selectives, especialment de pins, que afavorissin els roures.

Arrencaments i/o tales de pins petits per afavorir els roures en zones cremades. Allà on conviuen roures regenerats a partir de rebrots i pins joves regenerats a partir de llavors (pi blanc en la major part dels casos) és on seria convenient actuar a favor dels primers eliminant els segons. El cost econòmic de l'eliminació dels pins és més baix com més petits siguin, sempre i quan hagin arribat a atènyer una mida que els faci fàcilment visibles (al cap d'uns 3-4 anys de l'incendi).

Creació de deveses. Els alzinars i les rouredes de zones de poc pendent esclarissats artificialment i a vegades llaurats superficialment donen lloc a deveses d'inflamabilitat i combustibilitat molt baixes que constitueixen un sistema d'explotació ramadera extensiu que respecta bastant el sòl i té un cost de manteniment baix. Aquestes deveses també es poden crear per plantació sobre antics camps de conreu. Moltes zones de secà de Catalunya destinades a conreus herbacis que tan sols són rendibles perquè reben una subvenció creiem que són susceptibles de ser transformades en deveses d'inflamabilitat i combustibilitat baixes en un futur que es preveu menys subvencionat.

Cartografia de la vegetació. Considerem important saber quines són les zones en què seria interessant fer-hi actuacions de les previstes dins el Projecte Roure. En aquest sentit estem fent una cartografia de la vegetació sobre ortofotomapes a escala 1:5000. Aviat tindrem el mapa de boscos amb abundància d'arbres planifolis de la conca de la riera de Rajadell, que té unes 7000 ha de superfície.

Creació de parcel·les d'estudi i implicació de les administracions públiques. Per tal de fer un seguiment dels processos proposats encaminat a adquirir dades d'interès científic cal fer un seguiment de l'evolució de la biomassa, la producció i la biodiversitat de parcel·les representatives de les diferents actuacions. Aquest seguiment l'estem fent amb la col·laboració del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF), un institut universitari adscrit a la UAB. La creació de parcel·les d'estudi ja ha començat al Bages. S'ha començat a plantar una devesa de roures i alzines en una zona d'1,5 ha de camps de secà abandonats de cal Cuques (Manresa) i aviat es farà una tala selectiva de pins per afavorir roures i alzines en una parcel·la de 5,5 ha de Lluçà (Santpedor). Des de la Fundació Territori i Paisatge, a través dels resultats obtinguts en aquestes parcel·les experimentals, que estem convençuts que seran bons, volem convèncer les administracions públiques perquè facin seu el Projecte Roure i ajudin a dur-lo a terme a través de la difusió i les subvencions.

Florenci Vallès i Sala, biòleg